

LICG HUISDIERENBIJSLUITER

Dé handleiding voor het houden van huisdieren

Serie zoogdieren

Hond

Canis lupus familiaris

Als u overweegt om een hond als huisdier te kopen, is het belangrijk dat u zich van tevoren goed laat informeren. Met goede informatie kunt u immers de consequenties van de aanschaf van een huisdier beter overzien, en een bewuste keuze maken voor het al dan niet kopen van een huisdier.

Voor het op een verantwoorde wijze houden van een hond is geen specifieke ervaring nodig. Zorg wel dat u zich van tevoren goed informeert. Kies een hond die bij u en uw gezinssituatie past. Er zijn veel verschillen tussen de rassen, maar ook binnen een ras kunnen er variaties zijn. Zo zijn er rassen waarbij er een speciale foklijn voor werkhonden is. De honden uit zo'n foklijn hebben dan bijvoorbeeld veel beweging nodig en zijn soms ook pittiger van karakter.

Sommige rassen zijn minder geschikt voor een beginner. Rasverenigingen beschikken over specifieke informatie van hun ras. Bij een bastaard is het vaak moeilijker in te schatten of de hond qua eigenschappen bij u past omdat informatie over de ouders niet altijd aanwezig is. Ook is er geen (ras) standaard. Houd er rekening mee dat er voor sommige rashonden een wachtlijst bestaat.

Natuurlijk gedrag

De hond is een roofdier. Honden staan bekend om hun goede reukvermogen, maar ook de ogen en oren zijn sterk ontwikkeld. Mens en hond leven al duizenden jaren samen.

Als afstammelingen van de wolf zijn honden sociale dieren, die graag in een groep (roedel) leven. In zo'n groep is sprake van samenwerking, maar ook van concurrentie. Sommige honden proberen binnen die roedel zo hoog mogelijk in rangorde te stijgen. Wolven en honden geven met lichaamstaal aan hoe ze in de rangorde staan ten opzichte van een andere wolf of hond of een persoon. Een hoog gedragen kop, een hoog op de poten gehouden lichaam, naar voren gerichte oren en een hoog gedragen staart geven een dominante positie aan. Een duidelijke rangverhouding ontstaat wanneer het ondergeschikte dier zijn ondergeschiktheid aan de dominante hond toegeeft en dat door het aannemen van een verlaagde houding duidelijk maakt.

De hond gebruikt allerlei signalen om een dominante hond vredig te stemmen, zoals het likken van mondhoeken en het op de rug gaan liggen. Uw gezin is voor de hond ook een roedel.

Verschillende varianten

Er zijn meer dan 330 verschillende erkende hondenrassen die verschillen in onder andere karakter, lichaamsbouw en neiging tot bepaalde activiteiten. Behalve als gezelschapsdier worden honden ondermeer gebruikt als waakhond, jachthond, voor politiewerk of als hulphond. Veel rassen zijn gefokt voor een specifiek doel, zoals het drijven van vee (Border Collie), de jacht op vossen (Fox Terriër), en het trekken van een slede (Husky). Het gedrag van deze honden is afgestemd op dit doel en dit maakt hen niet altijd geschikt om als huishond te houden. Enkele van de meest gehouden grotere rassen zijn de Labrador Retriever, de Duitse Herdershond en de Golden Retriever. Ook kleinere honden zoals de Cavalier King Charles Spaniel, de Dashond en de Chihuahua worden veel gehouden. Daarnaast zijn er veel niet-rashonden, ook wel bastaard genoemd. Deze honden zijn ontstaan door kruisingen van meerdere rassen.

Oriëntatie vooraf

Stel u op de hoogte van de kenmerkende eigenschappen van het ras voordat u besluit om een hond deel te laten uitmaken van uw gezin. Kijk goed naar uw eigen thuissituatie en overweeg wat u de hond kunt bieden, onder andere qua tijd, activiteiten en huisvesting. Bedenk welke eigenschappen in een hond u aanspreken. Sommige honden zijn van nature erg waaks en zullen wellicht sneller en vaker blaffen. De ene hond heeft meer beweging nodig dan de ander. Een hond kan een allemansvriend zijn of zich juist heel erg aan één persoon binden. Bepaalde honden hebben een sterke leiding en veel overwicht nodig. Let ook op dat u niet een hond kiest met een

dusdanig grote lichaamskracht dat u hem niet aankunt.

Bedenk daarnaast wat een dier u kan bieden. Wanneer u bepaalde activiteiten met uw hond wilt gaan ondernemen, zoals behendigheidssport, is het verstandig een hond te kiezen die hier geschikt voor is. Met vragen over een ras kunt u altijd terecht bij de rasvereniging.

Kinderen en honden

Wanneer u kinderen hebt (nu of in de toekomst) is het van belang om hiermee rekening te houden bij de aanschaf van een hond. Er zijn rassen die er specifiek om bekend staan geschikt te zijn voor gezinnen met kinderen. Een hond moet goed gesocialiseerd zijn met kinderen. Wanneer u een pup koopt, is het

Een kind bij een etende hond is een gevaarlijke situatie.

belangrijk dat deze went aan kinderen. Helaas zijn er regelmatig bijtincidenten met honden, met name bij jonge kinderen. Houd uw hond altijd in de gaten

en laat u goed informeren over een veilige omgang tussen uw hond en uw kinderen. Laat jonge kinderen nooit alleen met een hond. Leer kinderen de hond met rust te laten wanneer het dier in de mand ligt of staat te eten. Ook is het verstandig kinderen te leren steeds aan de ouders te vragen of ze de hond mogen benaderen.

Verantwoordelijkheid

De aanschaf van een hond brengt een aantal verantwoordelijkheden met zich mee. Het ras dat u kiest moet bij u en uw gezin passen. De hond verdient goede voeding en verzorging, ruim voldoende aandacht en beweging. Een hond moet meerdere malen per dag uitgelaten worden. U zult de hond een goede opvoeding moeten geven. Ook heeft u een verantwoordelijkheid met betrekking tot de gezondheid van uw hond, onder meer door voor periodieke inentingen en wormkuren te zorgen. Als u langere tijd afwezig bent of op vakantie gaat, zult u op tijd maatregelen moeten treffen. De hond mag geen (over)last vormen voor gezinsleden, burens, bezoekers en anderen.

Zeker als u voor de eerste maal een hond neemt, is het verstandig om cursussen te volgen. Voor pups zijn er speciale puppycursussen. Als u een puppy koopt, kan de puppykalender, die u bij het LICG kunt aanschaffen, u houvast bieden bij wat er zoal bij een jong dier komt kijken.

Benodigheden

Voor het houden van een hond heeft u verschillende spullen nodig. Denk hierbij aan een hondenmand van de juiste grootte, etensbakken, borstels, speeltjes, een riem en hondenvoer. Veel mensen gebruiken voor hun hond een bench, een metalen kooi om de hond binnenshuis

korte tijd in op te kunnen sluiten.

Daarnaast is het handig om poepzakjes te hebben, en kunt u denken aan een hondentandenborstel. Al deze zaken kunt u kopen bij een dierenpeciaalzaak. Wanneer u een pup koopt, wordt geadviseerd hetzelfde voer te kopen dat de fokker ook voert.

Aanschaf

Het is niet verstandig om een hond te kopen bij een dierenwinkel of via handelaars op het internet. Vaak zijn deze honden afkomstig van onbetrouwbare adressen, onvoldoende gesocialiseerd en is de kans op ziekten groot. U kunt met een betrouwbare fokker in contact komen via een rasvereniging. Ook via asielen kunt u een hond aanschaffen. Dit kunnen zowel rashonden als niet-rashonden zijn. Bij de aanschaf van een niet-rashond via particulieren wordt veel gebruik gemaakt van mond-tot-mondreclame. Beding dat u voor aankoop met de hond naar de dierenarts mag. Let bij aankoop van een pup op de volgende zaken: voor de socialisatie van een pup is het belangrijk dat de pups in huis rondlopen en kunnen kennismaken met andere dieren en kinderen; de fokker heeft één nest tegelijk, en de moederhond is aanwezig; de honden zijn schoon en fris, levendig, onderzoekend en zonder ongedierte; de pups zijn niet angstig en hebben heldere ogen. Een goede fokker geeft enthousiast informatie en laat zijn pups enten, chippen en ontwormen voordat ze naar de nieuwe eigenaar gaan. Jonge honden mogen pas op de leeftijd van zeven weken bij de moeder weg. Eerder weghalen is verboden en kan nadelige gevolgen hebben voor het welzijn van de hond.

Van jong tot volwassen dier

Een teef wordt op een leeftijd van zes tot achttien maanden voor het eerst loops, en daarna gemiddeld tweemaal per jaar. De meest geschikte leeftijd om puppy's te krijgen ligt tussen de derde keer dat ze loops is en het zevende levensjaar. Na een dracht van gemiddeld 63 dagen worden de pups doof en blind geboren. De oren en ogen gaan na ongeveer tien dagen open en vanaf twee weken kunnen de pups geluiden en beelden onderscheiden. Na zes tot acht weken drinken de pups nauwelijks meer bij de moeder. Jonge honden mogen vanaf zeven weken bij de moeder weggehaald worden. De eerste drie levensmaanden (de eerste en tweede socialisatieperiode) zijn voor de opvoeding van een pup heel belangrijk. De pup moet in die periode in aanraking komen met zoveel mogelijk situaties, andere dieren, en mensen. Na een periode van puberteit wordt een hond op een leeftijd van anderhalf tot twee jaar volwassen.

Socialisatie

De socialisatiefase van de pup is een speciale leerfase. Hierin leert een pup om te gaan met soortgenoten, andere dieren en mensen. Ook leert hij om nieuwe prikkels te verwerken. Deze belangrijke fase loopt vanaf de derde week tot vermoedelijk na de negende week. Door een goede socialisatie in deze periode wordt voorkomen dat het dier later gedragsproblemen gaat ontwikkelen. Het is het best als een nest puppy's binnenshuis opgroeit in een gezin, omdat daar vanzelf al veel dingen gebeuren. De pup leert zo omgaan met zaken als de stofzuiger of een onbekend kind dat op bezoek komt. Als een nest in bijvoorbeeld een schuur opgegroeid is, is de kans

groter dat de pups gedragsproblemen gaan ontwikkelen.

Wanneer u een pup aanschaft en deze eenmaal thuis hebt, moet u doorgaan met socialiseren. De pup zit dan in de zogenaamde tweede socialisatiefase, waarin het dier moet herhalen wat het eerder geleerd heeft. Als u geen kinderen hebt is het zinnig kinderen buiten op te zoeken of kinderen thuis uit te nodigen om met de pup te spelen. Neem de pup ook mee in bus, trein of auto en laat het dier spelen met andere honden.

Opvoeding

Zeker als u voor de eerste maal een hond neemt, is het zeer dringende advies om met de pup naar een puppycursus te gaan en daarna ook vervolgcursussen te volgen, zoals een cursus Elementaire Gehoorzaamheid. U leert daar zelf met de pup omgaan; de pup leert essentiële commando's te gehoorzamen en kan daar meestal spelen met andere pups. De tweede socialisatie wordt hiermee bevorderd. Thuis is het verstandig om de pup niet toe te staan om op stoelen en banken te klimmen, als u dat niet wenst. Een mand is dan nodig om de pup naar toe te kunnen sturen. Dit kunt u aanleren door de pup te prijzen en hem eventueel er heen te lokken met een beetje voer. Er zijn vele boeken op de markt, die u nuttige tips geven over het opvoeden van uw pup. Het LICG heeft een puppykalender samengesteld waarin u waardevolle tips vindt voor het opvoeden van uw pup. Deze kunt u via de website bestellen.

Om ongehoorzaam of agressief gedrag te voorkomen is het van belang dat u hoger in rangorde staat dan uw hond. Soms gaat dit bijna vanzelf, maar soms zult u

gehoorzaamheids- en andere oefeningen moeten doen. Het is bijvoorbeeld belangrijk om uw gezinsleden/huisgenoten voorrang te geven boven de hond, bijvoorbeeld bij begroetingen aan de voordeur.

Vanwege de in een roedel nodige samenwerking zal uw hond graag samen met u activiteiten ondernemen. Als hij u als leider ziet, zal hij ook heel graag bij u zijn. Toch moet u uw hond ook als pup al leren dat u regelmatig weg bent. Honden die als pup geleerd hebben alleen te zijn, hebben hier op latere leeftijd minder problemen mee.

Voeding

De hoeveelheid en de aard van de voeding voor een hond is onder andere afhankelijk van de grootte en het type hond (actief of rustig). Een gecastreerde hond beweegt vaak minder en heeft daarom minder voer nodig. Er is apart voer verkrijgbaar voor jonge honden en voor senioren. Let er op dat de hond slank blijft, weeg het dier regelmatig. Geef volwassen honden twee keer per dag te eten. Geef honden na het eten voldoende rust. Voyer kunt u onder andere kopen bij de dierenspecialzaak. Er zijn verschillende soorten voer: droogvoer, diner, nat voer en diepvriesvoer. Laat het eten altijd eerst op kamertemperatuur komen. Zorg dat er altijd fris water

klaar staat. Diervoeders die voldoen aan een minimale standaardsamenstelling worden aangeduid met “volledig” of “compleet”. Voeg nooit vitamine- en mineralenmengsels toe aan volledige voeding zonder de dierenarts te raadplegen. Voer uw hond geen botjes van gebakken, gebraden of gekookt gevogelte (zoals kip), en voer ook geen rauw varkensvlees. Meng bij omschakelen naar een ander voer de eerste vier dagen het oude en nieuwe voer door elkaar. Dit voorkomt buikpijn en diarree. Geef het dier nooit chocola of druiven, deze zijn giftig voor de hond.

Huisvesting en zindelijkheid

Een grote hond heeft meer ruimte nodig dan een kleine hond. Honden hebben behoefte aan een eigen plek in huis, waar ze niet worden gestoord en waar ze languit kunnen liggen. Een bench wordt veel gebruikt en moet op een rustige plek staan, dus niet bijvoorbeeld in een gang waar veel personen passeren. Door het dier 's nachts in een bench op te sluiten wordt een soort van hol gecreëerd, waarin de hond zich veilig gaat voelen. Dit bevordert bij pups ook de natuurlijke neiging om dit nieuwe nest schoon te houden. Wel zult u de eerste nachten elke paar uur de pup buiten uit moeten laten om hem te laten plassen en/of poepen, waarbij u dit gedrag sterk kunt belonen. Zo leert de pup buitenshuis zijn behoefte te doen. Het aantal malen dat u 's nachts op moet staan kunt u geleidelijk verminderen.

De ligplaats moet zacht zijn en niet op de tocht liggen. Het materiaal moet regelmatig gereinigd worden in verband met parasieten.

Meerdere honden samenhouden kan. De kans dat dit goed gaat is het grootst

wanneer u bij uw hond een hond van het andere geslacht neemt. Wanneer u een reu bij een andere reu plaatst is de kans op vechtpartijen groot maar is er ook een grote kans dat de honden uiteindelijk vreedzaam samen leven. De kans op vechtpartijen bij twee teven is minder groot maar vechtpartijen zijn vaak wel veel ernstiger en er is een kans dat de honden blijvend gescheiden gehouden moeten worden. Overweeg castratie van reu en/of teef om loopsheid, probleemgedrag of ongewenste dracht te voorkomen. Wilt u dit vanwege probleemgedrag laten doen, raadpleeg dan eerst een hondengedragstherapeut.

Honden kunnen leren samenleven met andere dieren, zoals katten. Dit gaat het makkelijkst wanneer hond en kat van jongs af aan samen opgroeien. Indien dit niet het geval is, is er vaak meer begeleiding nodig. Neem de tijd om de dieren aan elkaar te laten wennen. Voorkom dat uw hond achter andere dieren aan gaat jagen en zorg ervoor dat de dieren elkaar gaan associëren met leuke dingen, en beloon goed gedrag.

Verzorgen en hanteren

Een hond heeft beweging en verzorging nodig. Langharige rassen hebben meer vachtverzorging nodig dan kortharige. Nagels knippen, borstelen en tanden poetsen behoren tot de regelmatige klusjes. Puppy's en oude honden hebben meer zorg en aandacht nodig.

Laat uw volwassen hond minimaal vier keer per dag op vaste tijden uit, bijvoorbeeld op een hondenuitlaatterrein. Is er in uw buurt geen hondenuitlaatterrein, neem dan hondenpoepzakjes mee. Op die manier voorkomt u dat andere mensen ongewild

in de uitwerpselen van uw hond stappen. Bovendien kunnen via de ontlasting van uw hond ziekten op mensen worden overgedragen. Pups moeten vaker en korter naar buiten. De duur van het uitlaten en de mate van activiteit daarbij is afhankelijk van leeftijd en ras, en het individuele karakter van uw hond. Gebruik bij het uitlaten geen slipketting, maar een riem van leer of kunststof. De hond moet zijn energie ook geestelijk kwijt. Dit kan door speeltjes en spelletjes. Gebruik van vaste speeltjes waarmee de hond enthousiast kan worden gemaakt is handig. U kunt daarmee ook makkelijk de aandacht van uw hond naar uzelf trekken als dat nodig is.

Veiligheid voor de houder en zijn omgeving

Helaas zijn er regelmatig bijtincidenten met honden, met name bij jonge kinderen. Houd uw hond altijd in de gaten en laat u goed informeren over een veilige omgang tussen uw hond en uw kinderen. Voorkom ook bijtincidenten met andere dieren, bijvoorbeeld andere honden. Het is voor een pup van belang dat hij in contact komt met andere honden, die er anders uitzien dan de pup gewend was van de moeder en de nestgenoten. Zo leert de pup goed omgaan met andere honden. Volg daarom altijd een puppycursus. Als eigenaar van een huisdier staat u bloot aan van dier op mens overdraagbare ziekten (zoönosen). Was daarom altijd uw handen na contact met uw huisdier.

Gezondheids- en welzijnsproblemen

Honden kunnen last hebben van erfelijke aandoeningen. Veel erfelijke ziekten zijn rasgebonden: ze komen vooral voor bij een specifiek ras. Er zijn ook aangeboren

afwijkingen die bij diverse hondenrassen voorkomen. Een bekende aandoening is heupdysplasie. Deze misvorming van de heup is deels erfelijk. Naarmate de hond ouder wordt komen er steeds meer pijnklachten. Heupdysplasie is niet te genezen, de pijn kan door behandeling wel verminderen. Behalve heupdysplasie zijn er nog andere aandoeningen met een erfelijke achtergrond. Informeer bijvoorbeeld bij de dierenarts naar mogelijke erfelijke aandoeningen binnen het ras dat u van plan bent aan te schaffen. Wellicht zijn deze erfelijke aandoeningen voor u aanleiding om niet langer een hond van dit ras aan te willen schaffen om zo leed bij de hond en bij u als eigenaar te voorkomen.

Bekende besmettelijke hondenziekten zijn parvo en de ziekte van Weil. Het is verstandig de hond daartegen in te enten. Houd bij vakanties of logeerpartijen in pensions rekening met de gevraagde inenting. Een hond moet regelmatig gecontroleerd worden op wormen en teken. Teken zijn zichtbaar op de huid van de hond, wormen zijn zelden uitwendig zichtbaar. Bij een lintwormbesmetting kunt u "rijstkorrels" in de vacht rond de anus vinden. U wordt geadviseerd om uw volwassen hond vier keer per jaar te ontwormen. Kijk altijd of een hond goed in zijn vel zit; let op het gebit, de ogen, oren en vacht van de hond. Benader bij twijfel uw dierenarts.

Levensverwachting

De gemiddelde levensduur van een rashond is tien jaar. Kleinere rassen en bastaardhonden worden vaak ouder, grotere rassen wat minder oud.

Grootte

Honden zijn er in verschillende groottes. Sommige kleine hondenrassen, zoals de Chihuahua en de Pekingees, kunnen een schofthoogte (hoogte vanaf de grond tot aan de schouder toppen) van minder dan twintig centimeter hebben. Andere honden zijn juist weer erg groot. Zo hebben de Karabash en de Ierse Wolfshond een schofthoogte van meer dan 70 centimeter. Tussen deze uitersten in zijn er natuurlijk honden van allerlei verschillende groottes te vinden.

Kosten

Een rashond met stamboom kost gemiddeld tussen de 400 en 1000 euro. Een bastaard, of een hond uit het asiel is goedkoper. Eenmalige aanschaf van benodigdheden zoals een mand, etensbakken en borstels kost ongeveer 300 tot 400 euro. De kosten van voeding kunnen variëren van enkele tientjes tot meer dan 100 euro per maand. De tarieven van de hondenbelasting variëren per gemeente. Houd rekening met dierenartskosten zoals entingen, ontwormen, vlooiënbehandeling, en (eenmalig) castratiekosten. De jaarlijkse kosten kunnen behoorlijk oplopen. Daarnaast kunt u voor kosten komen te staan als uw dier onverhoopt ziek wordt. Voor (onverwachte) dierenartskosten kunt u een ziektekostenverzekering afsluiten.

Allergie voor honden

Sommige mensen zijn allergisch voor honden. De klachten bij een hondenallergie doen zich vooral voor in de slijmvliezen van de ogen, de neus en luchtwegen. U kunt dan bijvoorbeeld last hebben van een loopneus, tranende ogen, roodheid en zwelling van de huid, hoesten

en benauwdheid. Daarnaast kunnen algemene klachten als moeheid, hoofdpijn en lusteloosheid veroorzaakt worden door een allergische reactie. Als u vermoedt dat u allergisch bent voor honden, neem dan contact op met uw huisarts.

Vakantie

Als verantwoordelijk huisdiereigenaar is het van belang serieus over de vakantieperiode na te denken. Neemt u uw hond mee op vakantie, of laat u hem liever thuis? En kiest u dan voor professionele opvang of doet u een beroep op familie of vrienden? Indien u uw hond meeneemt naar het buitenland, krijgt u te maken met de buitenlandse wet- en regelgeving. Zo zijn er de verplichte inentingen, maar u kunt ook te maken krijgen met bijvoorbeeld muilkorfverplichting of verplichte hondengordels in de auto. Op de website van het LICG (www.licg.nl) vindt u meer informatie over dier en vakantie.

Wat u verder nog moet weten

- De relatie tussen hondenbezitters en hun hond(en) kan een positieve invloed hebben op de gezondheid van de mens. Honden kunnen echter ook ergernis veroorzaken. Zo ergeren veel mensen zich aan hondenpoep.
- In veel bejaarden- en verzorgingshuizen is het niet mogelijk uw hond mee te nemen. Ook in ziekenhuizen en in verschillende andere openbare ruimtes zijn honden niet welkom. Houd hier rekening mee en regel indien nodig tijdig oppas voor uw hond.
- In Nederland is het couperen van oren en staart bij honden verboden, behalve wanneer de ingreep medisch noodzakelijk is.
- Laat uw hond chippen én registreren

zodat uw hond teruggebracht kan worden als hij wegloopt of verdwaalt. U kunt hiervoor terecht bij uw dierenarts. In juni organiseert het LICG ieder jaar de Chipmaand. Tijdens deze maand staat het laten chippen én registreren van uw dier centraal.

Kijk voor de meest recente informatie op www.licg.nl

Het LICG is hét informatiepunt voor het 'houden van huisdieren'. Deze stichting geeft onafhankelijke en betrouwbare informatie over het op een verantwoorde wijze kopen en verzorgen van huisdieren. Deze informatie is op de meest recente inzichten gebaseerd en wordt bovendien wetenschappelijk getoetst. Door het bieden van informatie en het organiseren van campagnes, levert het LICG een bijdrage aan verbetering van de gezondheid en het welzijn van huisdieren in Nederland.

L I C G